



Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

## TISKOVÁ ZPRÁVA

### **VÚLHM uchová vzácné a ohrožené druhy dřevin v bance Podpora péče o genetické zdroje je jednou z klíčových oblastí lesního hospodářství**

**Strnady – 11. 11. 2014 – Cenné a ohrožené druhy lesních dřevin budou mít svoji banku, ve které přečkají v podobě vzorků genetických zdrojů. Mohou tak posloužit příštím generacím při obnově lesních porostů. Určenou osobou pro zajištění ochrany a reprodukce genetických zdrojů lesních dřevin v podmínkách *ex situ* v Národní bance osiva a explantátů lesních dřevin byl pověřen ministerstvem zemědělství Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i. Ústav je zároveň účastníkem Národního programu ochrany a reprodukce genofundu lesních dřevin na období 2014 – 2018 (Národní program). Hlavním cílem Národního programu je zachovat a reprodukovat genofond lesních dřevin jako součást národního bohatství pro budoucí generace.**

Ve spolupráci s Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL) Výzkumný ústav (VÚLHM) zpracoval Koncepti Národní banky osiva a explantátů lesních dřevin, která je součástí Národního programu.

Národní banka osiva a explantátů lesních dřevin zahrnuje dvě samostatná účelová zařízení provozovaná VÚLHM.

**Národní banka osiva** v současné době vzniká ve **Výzkumné stanici VÚLHM v Kunovicích**. Jejím úkolem je dlouhodobě uchovávat osivo lesních dřevin ve specifických podmínkách s cílem zachovat tyto zdroje v co nejširší genetické variabilitě pro jejich budoucí reprodukci. „Národní banka bude uchovávat především osivo domácích druhů dřevin, původem z České republiky, zejména ohrožených a hospodářsky hodnotných populací. V případě hlavních dřevin se zaměříme zejména na osivo z uznaných porostů fenotypové třídy A,“ vysvětlil koordinátor banky osiva Pavel Kotrla. Sběr osiva zajistí VÚLHM po dohodě a ve spolupráci s vlastníky lesa. Kvalita osiva je v Kunovicích zjišťována pomocí akreditované laboratoře.

**Národní banka explantátů lesních dřevin najde své místo ve VÚLHM ve Strnadech.** Národní banka explantátů je trvalé účelové zařízení, dlouhodobě uchovávající explantáty lesních dřevin ve specifických podmínkách, ve kterém je reprodukce genetických zdrojů zajišťována mikropropagačními postupy, s cílem zachovat tyto zdroje v podmínkách *ex situ* v co nejširší genetické variabilitě pro jejich budoucí reprodukci. Mikropropagace znamená způsob vegetativního množení. I zde se jedná zejména o uchovávání cenných nebo ohrožených populací. „Odebraný rostlinný materiál je zpracováván standardními mikropropagačními postupy (organogeneze nebo somatická embryogeneze). Účelem využití uchovávaných explantátů je mimo jiné udržení biodiverzity lesních ekosystémů, naplnění mezinárodních smluv týkajících se genetických zdrojů, jimiž je ČR vázána, namnožení za účelem realizace projektů na zajištění návratu reprodukčního materiálu populací do míst jejich původního výskytu apod.

Vlastníci nebo nájemci pozemků, na kterých se nachází genetický zdroj lesních dřevin zařazený do Národního programu, mají možnost **požádat o poskytnutí dotace** (příjemce



## Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

žádostí je ÚHÚL). Potřebné formuláře jak k žádosti o zařazení do Národního programu, tak pro poskytnutí dotace jsou k dispozici na stránkách ÚHÚL.

Mezi nejvýznamnější opatření v rámci Národního programu je podpora existence **genových základů lesních dřevin (GZ)**, na něž se též dotace vztahují. Genové základny vznikly z iniciativy Ing. Jiřího Šindeláře, dlouhodobého zaměstnance VÚLHM. Za genové základny se podle zákona č. 149/2003 Sb. a jeho prováděcí vyhlášky č. 29/2004 považuje komplex lesních porostů s významným podílem cenných regionálních populací lesních dřevin o rozloze postačující k udržení biologické různorodosti a reprodukce populace. „Význam GZ spočívá zejména v umožnění nenarušované evoluce původních či jinak cenných populací lesních dřevin a ostatních organismů vzniklých přirozeným výběrem na konkrétních lokalitách, kde jsou adaptovány na místní podmínky prostředí,“ sdělil Josef Frýdl z VÚLHM. V ČR dochází na rozdíl od jiných států k početnému i plošnému úbytku GZ. Prostřednictvím aplikace Národního programu tak vyplývá úkol pokusit se tento nepříznivý trend zastavit a díky dotační podpoře stimulovat vlastníky plošně rozsáhlejších cenných genetických zdrojů k jejich zařazení do programu a vyšší míře jejich využívání.

V souvislosti s Národním programem uspořádal Ústav zemědělské ekonomiky a informací **semináře pro vlastníky lesů**, konané na různých místech České republiky. Poslední seminář se uskutečnil v Písku ve středu 12. listopadu. Úkolem je informovat odbornou veřejnost o cílech Národního programu, podmínkách poskytování dotací, činnosti Národní banky osiva a explantátů apod.



V rámci série seminářů pohovořil Pavel Kotrla o Národní bance osiva ve VÚLHM Kunovice. Snímek je ze semináře v Kostelci nad Černými lesy.



## Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.



Podrobnosti o Národní bance explantátů lesních dřevin se účastníci semináře dozvěděli od koordinátorky Jany Malé.



O přínosu genových základů informoval Josef Frýdl.



## Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

Podrobnější informace k Národnímu programu, Národní bance explantátů lesních dřevin a k poskytování dotací jsou ke stažení zde:

[http://www.vulhm.cz/sites/files/Informatika/Narodni\\_program/Sbornik.pdf](http://www.vulhm.cz/sites/files/Informatika/Narodni_program/Sbornik.pdf)

Kontakt:

RNDr. Jana Malá, CSc.

Ing. Josef Frýdl, CSc.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

Útvar biologie a šlechtění lesních dřevin

Strnady 136

252 02 Jíloviště

Tel.: +420 257 892 257, +420 257 892 271

e-mail: [mala@vulhm.cz](mailto:mala@vulhm.cz), [fryd1@vulhm.cz](mailto:fryd1@vulhm.cz)

Ing. Pavel Kotrla, PhD.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

Útvar reprodukčních zdrojů - Výzkumná stanice Kunovice

Na Záhonech 601

686 04 Kunovice

Tel.: +420 572 420 917, + 420 724 309 337

e-mail: [kotrla@vulhmuh.cz](mailto:kotrla@vulhmuh.cz)

[www.vulhm.cz](http://www.vulhm.cz)